

**V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ОНЛАЙН
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ В
УМОВАХ ВІЙНИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

Присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБІП України

**V INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL ONLINE
CONFERENCE**

**TRENDS AND CHALLENGES OF MODERN AGRICULTURAL
SCIENCE: THEORY AND PRACTICE**

м. Київ, 2023

УДК 001:63(4/9)

Рекомендовано до друку збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної онлайн конференції: «Тенденції та виклики аграрної науки в умовах війни» Присвяченої 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України вченою радою агробіологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України від 16 листопада 2023 року протокол № 11.

Тенденції та виклики сучасної аграрної науки в умовах війни: теорія і практика. Присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України матеріали V міжнародної науково-практичної онлайн конференції (м. Київ, 25-27 жовтня 2023 р.)/НУБіП України, 2023. 339 с.

ISBN 978-617-8351-50-2

У збірнику опубліковано матеріали доповідей учасників V міжнародної наукової інтернет-конференції «Тенденції та виклики сучасної аграрної науки в умовах війни: теорія і практика», яка присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України. Висвітлено теоретичні і практичні питання сучасної аграрної науки, напрями їх вирішення та впровадження у виробництво.

Титульна сторінка: "Соняхи". Художник: Радо Явора.

© НУБіП України, 2023.

УДК: 634.83.+633.2

**СОРТОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТЕХНІЧНОГО ВИНОГРАДУ В УМОВАХ
ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ**

Овчарук В.І., д-р. с.-г. наук, професор
Падалко Т.О., доктор філософії з агрономії, асистент
Москалюк Т.Т., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
ЗВО "Подільський державний університет"
E-mail: krivapadalko@gmail.com

Постановка проблеми. Галузь виноградарства та виноробства України займається використанням стабільно продуктивних, високоякісних та технологічних сортів винограду нового покоління, що мають генетично обумовлену стійкість до несприятливих факторів зовнішнього середовища. Україна, не дивлячись на різкоконтинентальний клімат, має реальну перспективу для розвитку даної галузі. Дослідженням в даній галузі займалися ряд іноземних та українських селекціонерів-виноградарів, зокрема, Р. Айбаха, Г. Беккера, О. М. Негруля, П. Я. Голодриги, В. А. Волинкіна, П. К. Айвазяна, Є. М. Докучаєвої, М. І. Тулаєвої, Л. Ф. Мелешко та інших. Сучасна селекція технічних сортів направлена на створення генотипів, адаптованих до негативного впливу

несприятливих біотичних та абіотичних факторів зовнішнього середовища Правобережного Лісостепу України [3].

Виноград культурний (*Vitis vinifera L.*) – представник родини виноградових (*Vitaceae Juss.*), його склад налічує 976 видів і 14 родів, що ростуть на різних континентах сфери і відрізняються багатьма морфологічними та біологічними ознаками. Напочатку ХХІ ст. технічні сорти винограду займають в Україні майже 73 тис. га, що становить 84,4 % всіх насаджень. Останнім часом в нашій державі збільшується попит на винну продукцію, ринок вина стає дедалі насиченішим, збільшується потреба у спеціалістах виноградно-виноробних спеціальностей. Найбільш поширені сорти винограду: Ркацителі, Аліготе, Каберне-Совіньйон, Сапераві, Рислінг, Совіньйон-Верг, Гевюрцтрамінер, Піно Грі і Серсіал Фетяска [1; 3].

Успішно культивуються в Лісостепу України запропоновані В. Т. Гонтарем такі технічні сорти: Біанка, Голубка, Ізабелла, Іллічівський ранній, Кишмиш унікальний, Рислінг Магарача, Лідія, Медовий, Мускат одеський, Каберне Совіньйон, які характеризуються високою врожайністю, цукристістю та кислотністю [2; 3].

Хмельниччина розширює свої кордони по вирощуванню винограду в зв'язку з глобальними кліматичними змінами – підвищенням температур та зменшенням кількості опадів.

Виклад основного матеріалу. Дослідження проводилися впродовж 2021-2023 рр. в господарстві ФОП «Садіба Онищуків» на Поділлі з використанням технічних сортів винограду Каберне Совіньйон, Рислінг Магарача та Мускат одеський. Догляд за насадженнями та ґрунтом був звичайний, прийнятий виробництвом. Закладання дослідів, обліки і спостереження проводили відповідно до «Методики проведення експертизи сортів плодово-ягідних, горіхоплідних культур та винограду».

Без належного догляду за кущами та захисту від шкідників і хвороб одержати екологічно чистий урожай практично неможливо. При дослідженні впливу екологічних факторів на агробіологічні показники винограду визначали кількість грон на кущ (шт.), урожайність на кущ (кг), масову концентрацію цукрів (г/дм³). Урожайність виноградаря другого року вегетації досліджуваних технічних сортів дорівнювала 8,4-10,9 т/га. Найвищу врожайність сформовано у насажденні сорту Рислінг Магарача, яка в середньому у два рази переважала дані найменш врожайного сорту Мускат одеський. Величина продуктивності пагонів за сировою масою грона у всіх технічних сортів винограду знаходилася на високому та дуже високому рівні, окрім Муската одеського.

Висновки. Досліджувані технічні сорти винограду вирізнялися високим адаптивним потенціалом і можуть бути рекомендовані для вирощування в агрокліматичних умовах Правобережного Лісостепу України, що дає змогу отримувати екологічно чисту продукцію високої якості і забезпечить стабільне функціонування галузі виноградарства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Галузева програма розвитку виноградарства та виноробства України на період до 2025 року: Наказ Міністерства аграрної політики України та УААН від 21.07.2008 р. № 444/74 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0444555-08#Text> (дата звернення: 27.03.2023).
2. Державний реєстр сортів рослин, придатних для вирощування в Україні на 2021 рік. <https://sops.gov.ua/reestr-sortiv-roslin> (дата звернення: 03.08.2023).
3. Мулюкіна Н. А., Салій О. В., Ковальова І. А., Герус Л. В. Нові технічні сорти винограду селекції ННЦ «ІВіВ ім. В.І. Таїрова». Вісник Уманського національного університету садівництва, (2), 2019. С. 94 – 97.
4. Ovcharuk, O. V., & Ovcharuk, V. I. (2019). *Metody analizu v ahronomii ta ahroekologii: navchalnyi posibnyk*. Kam'ianets-Podilskyi: TNEU, PDATU, TsNTU [In Ukrainian].